

Ord: Der har været en Opfattelse, som oftere under disse Forhandlinger har gjort sig gjældende, den nemlig, at det egentlig stod daarlignende til i Menighederne, at man kun i saa Menigheder vilde finde et christeligt Liv og at der i disse saa igjen kun var meget faa, hos hvem det christelige Liv virkelig fandtes. Jeg skal ikke egentlig imøbegaae denne Anskuelse, men kun bemærke, at det kommer saa væsentlig an paa, hvad Maalestof man vil anlægge. Kaste vi Blikket ud, ville vi sige, nu da det begynder at skumre: Det er ikke lyst, men sammenligne vi det Lys, som nu er udbredt over Jorden, med Nattens dybe Mørke, saa ville vi indrømme: Jo, det er dog lyst. Naar vi nu gaae udenfor, saa ville vi sige: Det er kolbt, men hvis vi vare i de Egne, hvor Solen aldrig udbreder sine opvarmende Straaler, vilde vi finde, at det, vi nu kalde Kulde, vilde der være Varme. Saaledes troer jeg ogsaa, at ligesom Solens Lys og Varme virke i forskjellig Grad paa Samfundet, saaledes vil ogsaa Menneskens Søn udbrede Lys og Varme forskjelligt i de forskjellige Samfund i de forskjellige Sphærer. Det er Maalestoffet, som gjør, at man kalder det mørkt, hvor det dog findes, at der er Lys og Varme, og det kunde vel være, at naar de, der stille sig høiest i aandelig Henseende, fandt det rette Sammenligningspunkt, da vilde de erklære om sig selv, at de kun havde et svagt og ynkeligt Troesliv. Det maa jeg opretholde, at det vel kan staa sig mindre godt omkring i de christelige Menigheder, men overalt udbreder dog det christelige Liv sit Lys og sin Varme i større eller mindre Grad; det skulle vi ikke mistjende og kaste Brag paa. Man skal derfor ikke søge at forhindre, at dette Liv organiserer sig og kommer til at finde sin Repræsentation. Jeg finder, at det stemmer med den hele Ordning af vore Forhold. Netop derfor er det, at § 15 er affattet saaledes, som den nu er affattet i Lovudkastet. Naar jeg kaster et Blik ud over de mange forskjellige religiøse Retninger, vil jeg finde, at Paastand staaer mod Paastand og Theori mod Theori. Nogle holde sig til det apostoliske Symbolum; Nogle sætte Skriften op og holde sig dertil, og af dem, der holde sig til Skriften, slutte Nogle sig i dens Fortolkning til een Ret-

ning, Andre til en anden Retning. Men er der da ikke noget, hvori de alle maae samstemme, uden Hensyn til hvilken theologisk Overbevisning de end have, da de ellers vilde fornægte det, de bejende sig til. Det, hvorom Alle maa være enige, er Kjerlighed til Kristus og at vise denne Kjerlighed i Kjerlighedsgjæringer mod deres Medmennesker. Derfor stiller Paragraphen et Maal op, der er uafhængigt af særlige theologiske Standpunkter og uafhængigt af Troes sandheder. Den opstiller som Maal Udbannelsen af et Kjerlighedsliv i Menigheden, saaledes, at det slutter sig til den gamle Kirkes Diafonvirksomhed. Ogsaa i andre Henseender kan Menighedsraadet have Indflydelse og Virksomhed. Naar det nemlig i det egentlige Troesliv er enigt med Præsten, da kan det være en Støtte for ham, og i denne Henseende stilles Enighed som en Betingelse. Jeg troer derfor, at der kan siges ikke Lidet for Paragraphen, saaledes som den er affattet; men jeg skal ikke have Noget imod, at den gaaer ud, og at den ene eller den anden af de foreslaaede Affattelser vedtages. Dog maa jeg fremstille den Tanke, der ligger til Grund for dens Affattelse. Den viser Menighedsraadet hen til det praktiske Liv, at det ikke skal strides om Troesgjensstande, men forenes i Kjerlighedens Aand for at udbrede en saadan Aand i Menigheden. Efter hvad jeg tidligere har bemærket om § 21, skal jeg ikke holde strengt paa den, da jeg i en vis Henseende kan dele Betænkelighederne mod den. Det har naturligvis været Meningen, at der skal finde Besindighed Sted med Hensyn til Opfordringen for Præsten til at raadsføre sig ikke med dem, hans Hjerte drager ham til, men med dem, der ere valgte ud af Menigheden. Som Tilstanden for Tiden er i de christne Menigheder, troer jeg ikke, at man behøver Garantier mod Selvrådighed fra Præstens Side, og derfor finder jeg ikke en saadan Anledning til at holde paa Paragraphen, men jeg skal bemærke, at naar man giver en saadan Lov, tager man ikke alene Hensyn til, hvorledes Forholdene for Dieblisset ere, men som Forholdene i Tiden kunne udvikles, og Tiden gaaer saa underlig om, og den Anskuelse, man troer er reent begravet, seer man igjen i Aarenes Løb dukke frem til